

UPA 2019/109

30.04.2019

Peter Olsen

Tamanut ammasumik tusarniaanerni ammanerunissap qulakkeerneqarnissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Minnerpaamik tusarniaanernut najoqqutassanik tamanit pissarsisinaanissaat qulakkeerneqassaaq.

(Múte Bourup Egede, Inuit Ataqatigiit)

Inuit Ataqatigiit siunnersuummut pingaaruteqartumut siunnersuuteqartoq qutsavigalugu imattumik oqaaseqarfigissavarput:

Inuit Ataqatigiit tunngaviusumik isumaqarput innuttaasut aqutsinikkut peqataatinneqarlutik akuutinneqartut inuiaat namminersortut toqqammavissarigaat. Naalakkersuinikkut aqutsisut innuttaasunut tarrarsorsinnaasariaqarput minnerungnitsumillu innuttaasut naalakkersuinikkut aqutsisunut tarrarsorsinnaasariaqarput. Isumaqarpugut aatsaat taamaaliornikkut nukik inuiaat pisariaqatitaat pilersissinnaagipput.

Ukiuni kingullerni namminiilivinnissaq oqaluuseriuarparput aqutissiorlugulu- nunalli inuuffigisatta uummateqarfigisattalu namminiilivissaminut naleqartitamisut toqqammavissai maanna eqqartorlugit tikittariaqarpagut. Naleqartitatut toqqamavissaq tikittariaqagarput tassaavoq; qanoq ittumik naalakkersuinikkut aqutseriaaseqartoqassava? Apeqqut taanna uatsinnut kinguaatsinnullu tunngavoq, naalakkersuinikkummi aqutsineq naleqartitanik tunngaveqarmat. Matumanilu siunnersuuteqartup maanna periarfissipaatigut immitsinnut apereqqulluta innuttaasut aqutseqataanerat qanoq ittoq piumavarput?

Siunnersuuteqartut anguniarpaa tamanut ammasumik tusarniaanerni ammanerunissaq peqatigisaanillu tusarniaanermut najoqqutassat tamanit pisarsiarineqarsinaanissaat aalajagiiffigisagipput. Tamanna akerlerissallugu pissutissaqanngilagut, pingaartipparpummi innuttaasut kattuffiit inuiaqatigiinnilu sunniutilinnik suliaqartut peqataatinneqarluarlutik akuutinneqarlutillu ingerlasoqassasoq.

Aammattaarlu siunnersuuteqartut siunnersuuteqarnermini ersersippaa tusarniaanermi periutsit atorineqartut naammanginartumik inissinneqarnissamik kissaateqarnini. Qitiusumit inatsisiliornikkut periusiornikkullu allaffissornikkut tusarniaasarnerit innuttaasunut attaveqarnertut isigineqarput. Taamaamat tusarniaasarnerit inatsisiliortunut toqqammavittut pingaaruteqarluinnarput. Taamaattumillu tusarniaasarnermik periutsit atorineqartut nalilersortuarneqassasut Inuit Ataqtigiit isumaqarput.

Maanna periuseq naliginnaanerpaatut atorineqartoq tassaavoq allaffissornikkut tusarniaaneq, ammanerusumik ingerlatsinerunissamat sakkussatut kisiat tamanna isigissanerparput? Qitiusumit tusarniaasarnermut periutsit nunatsinnut isorartuumut siammasissumillu najugaqariaaseqarfiusumut pitsaanerpaamik aaqqissuussinissarput tikittariaqalinnginnerparput? Nalaattarpagut tusarniaasarnerit periutsit atorineqartut pillugit isornartorsiunerit, ilaatigut tusarniaasarnerni tusarniarneqaannartutut misigisimasarneq suliallu qanoq ingerlanneqarneranik tusarniarneqartut utertitsiffigineqanngittarnermik isornartorsiuneq. Taamaasillunilu qitiusoqarfiup attaveqariaasia assilianggorlugu oqaatigissagaanni: matumut kasuttortuuvoq ammaanneqarlunilu isertinneqaruni paasissutissat tunineqaruni aneqqittartoq. Illua-tungaanilu qitiusoqarfiup kasuttorfitiginnermi ataatsimoorussamik qanoq periuseqartoqarnissaa najoqqutassaqarani.

Naalackersuisut §37 naapertorlugu siunnersuuteqartup apeqquaqataanut akissuteqarput najoqqutassat allaffissornikkut najoqqutassat ullumikkut atuuttut allaffissornikkut suliaqartunuinnaq takuneqarsinnaanerannut peqqutaasoq tassaasoq inatsisilerinnermut tunngassut. Tunngavilersuutigineqarluni inatsisit aalajanersakkat ikigisassaangitsut tusarniaanermut tunngasortai assigiinngitsunik piumasaqaateqarnerat. Ilaatigut assersuutitut taaneqarput ilaapput suliat suliarineqartamerat pillugit inatsit, aatsitassanut inatsit, aalisamermit inatsit, unammilleqatigiinnermut inatsit, avatangiisinik illersuinissamat inatsit, akileraaruserinnermik ingerlatsinermit inatsit, sulianut annertuunut inatsit aamma nunaminertanik atuinissamat pilersaarusermullu inatsit. Inuit Ataqtigiit isumaqarput allaffissornikkut ingerlatsinermit eqartumik aaqqissuussineq peqqutigalugu innuttaasut peqataatinneqarnerat akuutinneqarnissaanullu najoqqutassat tamanit pissarsiarineqarsinnaannginnerat ajuusaarnartuusoq. Sukkummi iluaqutaassagami innuttaasut oqartussaaqataanissaanik akisussaassuseqarnissaanik oqariartussagaanni innuttaasullu peqataatinneqarnissaanut najoqqutassamik tamat pissarsiarisinnaasaanik peqarani.

Siunnersuuteqartortaaq isumaqtigilluinnarparput nunatsinni inatsisiliornikkut allaffissornikkullu piareersaatit innuttaasunut attuisuusussat akueritinnagit atortilersinnagillu kiffaangissuseqartumik, sioqqutsisumik aamma paasinnittumik akuersineq anguniarlugu periuseqarnerisugut nalilersortariaqariaqarneranik oqariartormat. Ukiut manna ukiut qulit namminersulerpugut, piffissanngorpoq naalackersuinnermut aqutsinnermi periusita nalilersornissallugu. Inuit Aqatigiit qulanngilagut, isumaqarpugut nuna nammnersortoq

namminiilivinnissamullu aqutisiuussisup innuttami ingiaqatigalugit ingerlanissaa nunap aquttuisa eqqumaffissasa pingaarnersarigaat. Innuttaasut nunap ineriartoreranut aqunneqarneranullu piginnittutut misigisisimajuarnissaat angujumallugu angajoqaatut aanaakkutut aataakkutullu ilaqutaasutullu minnerunngitsumillu qinikkatut pisussaaffittut isigalugu kinguaassatsinnut takutittuartariaqarparput. Tassaniippoq tamat oqartussaaqataanerata nukittuumik inissisimanissaanik qulakkeerinnineq.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut akueraarput.